

Cultuuromslag

Ik ben niet jaloers op gelovigen. Soms overvalt mij rond kerstmis een vaag verlangen om ooit nog weer eens in een mooi versierde kerk drie coupletten te zingen van 'Stille nacht' en 'Komt verwondert u hier mensen', maar meestal vind ik kerst best te doen zonder kerkdienst. Ik vind het een opluchting dat ik bij de ontijdige dood van familieleden niet hoeft te bedenken dat er een opperwezen is dat daar een bedoeling mee had; het is zonder zo'n sadistisch ingestelde hogere macht immers al erg genoeg. Het is fijn om bijbelverhalen neutraal te kunnen lezen, zonder de duistere wegen van de Heer op de een of andere manier te moeten vergoelijken. "Ik, de HEERE uw God, ben een naijverig God, Die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde en het vierde geslacht van hen die Mij haten," las ik voor uit de tien geboden. Mijn zoon informeerde of dit betekende dat God kinderen ging straffen voor fouten die hun ouders hadden gemaakt. "Ja" zei ik, en ik had van de weeromstuit medelijden met christelijke ouders die na een dergelijk antwoord dit vergaand oneerlijke principe zouden moeten verdedigen in een ethisch-theologische discussie met hun kind.

Ik ben niet jaloers op gelovigen, maar ik ben wel eens jaloers op de onveranderlijkheid van hun normen en waarden. De tien geboden berusten volgens gelovigen niet op een afspraak tussen mensen, op een democratisch gekozen meerderheid in het parlement of op een historisch gegroeide consensus. De tien geboden zijn door God gedictieerd aan Mozes en zijn daarna in hun oorspronkelijke vorm overgeleverd aan lange rijen nageslacht. Niet kapot te krijgen. Soms ben ik bang dat christenen, omdat hun eigen basiswaarden vast en onvergankelijk zijn, denken dat dit ook opgaat voor andersoortige normen en waarden.

Afgelopen zaterdag konden we in deze krant lezen dat premier Balkenende de geestelijk vader is van het nieuwe zorgstelsel, niet minister Hoogervorst. De zorg wordt volgend jaar toevertrouwd aan op winst gerichte, private verzekeraars. Dokters, ziekenhuizen en andere 'zorgaanbieders' moeten met elkaar gaan concurreren. Verzekerden moeten op zoek naar een verzekeringspakket dat aansluit bij hun wensen en hun portemonnee. Wat heeft het CDA gedacht toen men hiermee akkoord ging? Het zou mij niet verbazen als men heeft gedacht dat de solidariteit onder burgers overeind zou blijven, ook onder het regime van dit nieuwe zorgstelsel. Ik vermoed dat men heeft gemeend dat dokters zich blijvend zouden laten leiden door hun professionele inzichten en hun beroepsethiek.

Heeft men voorzien dat artsen onverzekerde patiënten zouden gaan verwijzen naar een speciale kliniek waar alleen spoedeisende hulp wordt geboden, wat een stuk minder is dan 'medisch noodzakelijke zorg'?

Heeft men voorzien dat raden van bestuur van verpleeg- en verzorgingshuizen (die niet eens vallen onder het regime van het nieuwe stelsel, maar die toch indirect worden meegevoerd door de stroom van veranderingen) reclamebudgetten zouden gaan instellen? Dat er marketingmedewerkers zouden worden aangezocht om het marktaandeel van verpleeghuizen in de toekomst veilig te stellen?

Heeft men voorzien dat minister Hoogervorst het belang van professionele autonomie in lezingen en ingezonden krantenstukken flink zou gaan relativeren, om dokters vooral in te prenten dat zij helemaal niets bijzonders zijn en dat zij zich dus mogen gedragen als gewone werknemers of gewone ondernemers?

Heeft men voorzien dat huisartsen samen met een zorgverzekeraar een huisartsvriendelijke zorgpolis zouden gaan ontwikkelen en daar mogelijk reclame voor zouden willen maken onder hun patiënten, mogelijk ook – zoals de krant suggereerde – omdat de betreffende zorgverzekeraar voor huisartsen een aantrekkelijk collectief pakket in petto had?

Heeft men rekening gehouden met het feit dat alle gehamer op keuzevrijheid en individuele verantwoordelijkheid wel eens ten koste zou kunnen gaan van de solidariteit en de

sociale cohesie in dit land? Ik heb de afgelopen weken al diverse ouderen gesproken die mij vroegen waarom zij zich via het basispakket zouden moeten verzekeren voor vruchtbaarheidsbehandelingen, specialistische zorg voor kinderen en neonatale intensive care. Die hadden zij toch immers nooit meer nodig? Wat dacht u van solidariteit met de jongere generaties, zei ik dan terug. Zij betalen immers ook mee aan uw AOW en aan uw geriatrische zorg. Ach ja natuurlijk, zo gaven de oudere patiënten toe. Dat was ook zo, maar dat waren zij vergeten. Door alle propaganda gericht op gezondheidszorg op eigen, individuele maat waren zij deze basiswaarde in de zorg helemaal uit het oog verloren.

Voor VVD-ers zijn deze voorbeelden niet om van te schrikken. Liberalen zweren bij de zegeningen van de markt, het vrije ondernemerschap en de kiezende zorgconsument. Die hebben deze cultuuromslag nadrukkelijk gewenst.

Maar de christenen in het CDA? Ik denk dat veel CDA-ers zich niet hebben gerealiseerd hoe broos en kwetsbaar normen en waarden zijn in een geseclariseerde samenleving. Zij hebben waarschijnlijk aangenomen dat de centrale waarden van de gezondheidszorg vast en onveranderlijk zouden zijn, zoals de bijbelse geboden. Maar zo werkt het niet. Normen en waarden zonder goddelijke basis behoeven permanente zorg en onderhoud. Anders gaan ze kapot.